

□ Scènes de Polichinelle

Het Franse werkje *Scènes de Polichinelle* is gedrukt in de tweede helft van de negentiende eeuw. Het formaat is 13 x 10 cm, oblong (d.w.z. meer breed dan hoog). Het heeft 96 pagina's en is gebonden. Wij verwierven dit boekje in 1969. Honderd jaar terug werd het – volgens de opdracht voorin – door een zekere Guillaume aan zijn broer cadeau gedaan. Er worden twaalf *kermistaferelen* in behandeld en het is met evenveel gravures verlichtigd. We laten enkele afbeeldingen uit dit werkje de revue passeren.

Zeven taferelen

Gravures met kermistaferelen (zie bijlage):

[1] *Kermisoptocht*: 'La Mascarade'. Geheel links zien we een figuur gekleed in een *Pierrot*-kostuum (een los wit hemd met een grote witte kraag en afgezet met drie pomponnen). De middelste figuur hanteert de *klisteerspuit*.

[2] *Goochelaar en zakkenroller*: 'L'Escamoteur'. Het spel dat gespeeld wordt, is mogelijk 'balletje balletje'. Het publiek mag raden onder welke beker het voorwerp verstopt zit. Tot profijt van de 'goochelaar' zullen ze het wel vaak bij het verkeerde eind hebben. Ook het jongetje denkt zijn slag te slaan, maar de *brigadier* grijpt hem bij zijn kraag.

[3] *Chinese schimmen*: 'Les Ombres Chinoises'. Wat hier wordt uitgebeeld, is een bekend schimmenverhaal. Het heet 'De gebroken brug'.

[4] *Marionettentheater*: 'Monsieur Polichinelle' met zijn enorme buik en bult. Hier is hij samen met de *duivel*.

[5] *Kijkkast*: 'L'Opéra par un trou'. Een Oudhollands woord hiervoor is *Rarekiek*. Het is een kast waarbinnen zich een tafereel bevindt. Door een of meer kijkgaten kan men dit van buitenaf bekijken.

[6] *Poppentheater*: 'La Pièce Curieuse'. In het *frontispies* van het theater zijn nog net twee *handpoppen* te zien. Die met de hoge rug en *knuppel* is *Polichinelle*.

[7] *Bänkelsänger* of *moritatenverteller*: 'Les Chanteurs en plein vent'. Voordrachtskunstenaars en straatzangers droegen vroeger – in de vorm van beeldverhalen – bloedstollende geschiedenissen voor. Zij werden veelal begeleid door muzikanten.

□ Documentatie, winkel en bibliotheek

De moritatenvertellers stelden het *publiek* vaak in de gelegenheid hun prenten te kopen. Wij geven onze bezoekers daartoe ook de mogelijkheid. Documentatie, briefkaarten, posters, papieren theatertjes – en nog heel veel meer – zijn verkrijgbaar in onze *Poppenspe(e)lmuseumwinkel*. In de serie 't *Fluwelen eindje* verscheen *Het papieren- en schimmentheater*. Het in dit pamflet besproken werkje is, als het niet in het museum tentoongesteld wordt, terug te vinden in de *Poppenspe(e)lmuseumbibliotheek*.

Wilt u meer te weten komen over bovengenoemde onderwerpen? Raadpleeg dan ook eens het *poppentheater-abc* op onze website www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl. Zie ook: <https://dutchpuppetrymuseumcollection.com/pdf/Pamflet61bijlage.pdf>.

□ Afbeelding: 'L'Opéra par un trou'. Illustratie uit: 'Scènes de Polichinelle'. Uitg.: Didot frères, Parijs (18-?). Stamboeknummer: 71.627. Bijlage: zeven afbeeldingen. Zie ook Pamflet nummer 64.